

ભાવનગર જિલ્લા આચાર્ય સંઘ (ગ્રામ્ય)

વાર્ષિક પરીક્ષા : 2018

ધોરણ 11 [વાણિજ્ય પ્રવાહ]

સમય : 3 કલાક

વિષય : વાણિજ્ય-વ્યવસ્થા અને સંચાલન

કુલ ગુણ : 80

N 4206

સૂચનાઓ : (1) આ પ્રશ્નપત્રમાં કુલ પાંચ વિભાગ અને 40 પ્રશ્નો છે. બધા જ પ્રશ્નો ફરજિયાત છે.
(2) પ્રશ્નોના ઉત્તર આપેલ સૂચના મુજબ લખો.

વિભાગ A

- નીચેના પ્રશ્નો માટે આપેલા વિકલ્પોમાંથી સાચો વિકલ્પ પસંદ કરી ઉત્તર લખો : [પ્રત્યેકનો 1 ગુણ] 10
- વસ્તુ કે સેવાના બદલામાં વસ્તુ કે સેવાનો અથવા નાણાંનો વિનિમય એટલે ...
(a) વાણિજ્ય (b) વેપાર (c) બિનઆર્થિક પ્રવૃત્તિ (d) નોકરી
  - ભારતમાં જીવનવીમાના ધંધાનું રાષ્ટ્રીયકરણ ક્યારે કરવામાં આવ્યું?
(a) 1947 (b) 1952 (c) 1956 (d) 1972
  - જે ખાતામાં નાણાં મૂકવા કે ઉપાડવા માટેની સંખ્યાની દૃષ્ટિએ કોઈ મર્યાદા નથી તે ખાતું એટલે ...
(a) ચાલુ ખાતું (b) બચત ખાતું (c) રિઝર્વિંગ ખાતું (d) બાંધી મુદતનું ખાતું
  - જે નેટવર્કને ભૌગોલિક સીમાઓ નથી અને તે વિવિધ દેશો અને ખંડો સુધી ફેલાયેલું છે તે એટલે ...
(a) WWW (b) એન્ટર પ્રાઇઝ વેબ (c) MAN (d) CAN
  - હિન્દુ અવિભક્ત કુટુંબની પેઢીમાં સભ્યપદ કેવી રીતે મળે છે?
(a) કરારથી (b) જન્મથી (c) મૂડી રોકવાથી (d) સંચાલન કરવાથી
  - સંસદ કે વિધાનસભાના ખાસ કાયદા દ્વારા અસ્તિત્વમાં આવેલ એકમને શું કહે છે?
(a) ખાતાકીય સંચાલન (b) સરકારી કંપની (c) જાહેર નિગમ (d) જોઇન્ટ સ્ટોક કંપની
  - સ્વેટ ઇક્વિટી શેર કોને આપવામાં આવે છે?
(a) માલિકોને (b) દેવાદારોને (c) લેણદારોને (d) કર્મચારીઓને
  - નીચેની દુકાનમાં વી.પી.પી. દ્વારા માલનું વેચાણ થાય છે.
(a) ફેન્ચાઇઝ (b) ગ્રાહકોને પ્રત્યક્ષ વેચાણ (c) ખાતાવાળી દુકાન (d) ટપાલ વ્યવહારી દુકાન
  - ઔદ્યોગિક નીતિના અમલમાં મદદરૂપ થવું એ ધંધાની કયા હિતસમૂહ પ્રત્યેની સામાજિક જવાબદારી છે?
(a) ગ્રાહકો (b) સરકાર (c) સમાજ (d) માલિકો
  - અશ્લીલ કે રંગભેદ જેવા ખ્યાલોનું જાહેરાતમાં નિરૂપણ ન કરવું એ ધંધાની ...
(a) રાજકીય જવાબદારી છે. (b) ધાર્મિક જવાબદારી છે.
(c) આર્થિક જવાબદારી છે. (d) સામાજિક જવાબદારી છે.

વિભાગ B

નીચેના પ્રશ્નોના એક-બે વાક્યોમાં ઉત્તર આપો : [પ્રત્યેકનો 1 ગુણ]

10

11. પ્રાથમિક ઉદ્યોગ અને ગૌણ ઉદ્યોગને કયો ઉદ્યોગ મદદગાર બને છે?
12. CNGનું પૂર્ણ રૂપ આપો.
13. બેન્ક ઓવરડ્રાફ્ટ એટલે શું?
14. બેન્ક શબ્દની ઉત્પત્તિ કયા શબ્દ પરથી થઈ છે?
15. ઈ-કોમર્સમાં નાણાંની ચુકવણી શેના વડે થાય છે?
16. માહિતીસંચારમાં શેનું આદાન-પ્રદાન થાય છે?
17. જાહેરક્ષેત્રનાં સ્વરૂપોનાં નામ આપો.
18. ધંધાકીય એકમોનું સૌથી જૂનું સ્વરૂપ કયું છે?
19. ચાર્ટર પાર્ટી કરાર એટલે શું?
20. કંપનીલક્ષી જવાબદારીનો ખ્યાલ પ્રથમ ક્યારે, ક્યાં અને કોના દ્વારા રજૂ કરવામાં આવ્યો?

વિભાગ C

નીચેના પ્રશ્નોના ટૂંકમાં ઉત્તર આપો : [પ્રત્યેકના 2 ગુણ]

16

21. નોકરીની ચાર લાક્ષણિકતાઓ દર્શાવો.

અથવા

ધંધો અને વ્યવસાય વચ્ચેના ગમે તે બે તફાવતો દર્શાવો.

22. બેન્કનું બાંધી મુદતનું ખાતું વિશે નોંધ લખો.
23. સગીર ભાગીદાર વિશે નોંધ લખો.
24. મર્યાદિત જવાબદારી એટલે શું?
25. જાહેર ઉપયોગિતા એટલે શું? ઉદાહરણ સહિત સમજાવો.

અથવા

જાહેર નિગમ અને સરકારી કંપની વચ્ચેના બે તફાવતો દર્શાવો.

26. જાહેર થાપણોના ફાયદા જણાવો. (ગમે તે ચાર)
27. સ્વયંસંચાલિત વેચાણચંત્રો વિશે નોંધ લખો.
28. નિકાસ વેપાર માટેનાં પ્રોત્સાહનો પૈકી “વિશિષ્ટ આર્થિક વિસ્તાર” પર નોંધ લખો.

વિભાગ D

નીચેના પ્રશ્નોના મુદ્દાસર ઉત્તર આપો : [પ્રત્યેકના 3 ગુણ]

24

29. વાણિજ્યની લાક્ષણિકતાઓ દર્શાવો.
30. “વીમો જોખમ દૂર નથી કરતો, પરંતુ જોખમથી પેદા થતા આર્થિક નુકસાનનું વળતર આપે છે.” સમજાવો.
31. વિશિષ્ટ વખારો એટલે શું? ઉદાહરણ સહિત સમજાવો.
32. M-Banking (મોબાઇલ બેન્કિંગ) પર નોંધ લખો.
33. ઈન્ટરનેટના મુખ્ય ત્રણ પ્રકારનાં કાર્યો સમજાવો.

અથવા

ઑનલાઇન ખરીદીમાં નાણાં ચુકવણીની પ્રક્રિયા સમજાવો.

2

વાર્ષિક પરીક્ષા વાણિજ્ય-વ્યવસ્થા અને સંચાલન [વાણિજ્ય પ્રવાહ]: ધોરણ 11 (ભાવનગર)

<http://www.gsebonline.com>

34. સંયુક્ત સાહસની લાક્ષણિકતાઓ દર્શાવો. (ગમે તે છ)

35. જથ્થાબંધ વેપારીની છૂટક વેપારીને સેવાઓ સમજાવો.

અથવા

ખાતાંવાળી દુકાનોની લાક્ષણિકતાઓ સમજાવો. (ગમે તે છ)

36. ધંધાકીય નીતિમત્તા એટલે શું? ધંધાકીય નીતિમત્તાનાં તત્વોની સમજૂતી આપો.

વિભાગ E

નીચેના પ્રશ્નોના સવિસ્તર ઉત્તર આપો : [પ્રત્યેકના 5 ગુણ]

20

37. ભાગીદારી પેઢીની નોંધણી શી રીતે થઈ શકે? ભાગીદારી પેઢીની નોંધણીથી થતા ફાયદા જણાવો.

અથવા

ભાગીદારી પેઢી અને હિન્દુ અવિભક્ત કુટુંબની પેઢી વચ્ચેનો તફાવત સ્પષ્ટ કરો.

38. સહકારી મંડળીનો અર્થ સમજાવી, તેની લાક્ષણિકતાઓ ટૂંકમાં દર્શાવો. (ગમે તે આઠ)

39. મૂડીની જરૂરિયાત નક્કી કરતાં પરિબલો સમજાવો.

અથવા

માલિકીનાં ભંડોળ અને ઉછીનાં ભંડોળ વચ્ચેનો તફાવત સ્પષ્ટ કરો.

40. આયાત-વિધિના ગમે તે પાંચ તબક્કાની સમજૂતી આપો.

<http://www.gsebonline.com>

Whatsapp @ 9300930012

Send your old paper & get 10/-

अपने पुराने पेपर्स भेजे और 10 रुपये पायें,

Paytm or Google Pay से

વાર્ષિક પરીક્ષા વાણિજ્ય-વ્યવસ્થા અને સંચાલન [વાણિજ્ય પ્રવાહ]: ધોરણ 11 (ભાવનગર)